

رهبر انقلاب در دیدار دانشجویان و دانش آموزان با انتقاد از ساده لوحی ها و غرض ورزی ها برای بزک کردن چهره استکبار در ایران:

آمریکا همان امریکاست

صفحه ۲

کلیس، Khamenei.ir

یادداشت امروز

دولت روحانی و مسأله پیچ و مهره ها در برنامه هسته ای

مهدی محمدی

نشانه‌های مهم و معتبر ولی رسماً تایید نشده به ما می گوید دولت اجرای برجام را بدون آنکه حداقل الزامات مراعات شده باشند، آغاز کرده است.

پیش از این نشانه‌هایی وجود داشت که برخی نهادهای دولتی برای اجرای سریع، بی ضابطه و شاید حتی بتوان گفت خرابکارانه برجام از جانب نهادهای بالادستی خود تحت فشارند اما گمان نمی‌رفت قرار است پروژه باز کردن پیچ و مهره‌های برنامه هسته‌ای ایران - که اولیاً آرزوی آن را داشت - به دست کسانی در داخل ایران محقق شود.

مسأله اکنون این نیست که چرا اجرای برجام آغاز شده است. برجام روند قانونی خود را در ایران طی کرده و بالاخره اجرا خواهد شد. بحث بر سر ۲ نکته دیگر است: نخست اینکه آیا اجرای برجام با لحاظ شروط، تضمین‌ها و درخواست‌های مطرح شده توسط نهادهای قانونی بررسی کننده برجام (رهبر معظم انقلاب اسلامی، شورای عالی امنیت ملی و مجلس شورای اسلامی) انجام می‌شود یا اینکه این ضوابط عملاً روی کاغذ مانده و در عمل همان کارهایی در حال انجام است که از قبل با ۵+۱ توافق شده بود؟ و مسأله دوم این است که آیا از حیث تکنیکی دستکاری‌های فنی در برنامه هسته‌ای ایران به گونه‌ای انجام می‌شود که از آینده این برنامه صیانت شده باشد یا اینکه به دلایل دیگر - که کشف آن دلایل البته بسیار مهم است - عملاً نوعی انهدام در برنامه هسته‌ای ایران در حال رخ دادن است؟

بیش از ۲ ماه است آمریکایی‌ها تلاش می‌کنند میان حرف و عمل در ایران تفکیک کنند. گویی می‌خواهند به آن اراده‌ای در داخل ایران که سعی می‌کند عملاً با مواضع رسمی و سطح بالای نظام مرزبندی کند رسمیت ببندند. هدف در واقع این است که حاکمیت در ایران از این حیث که دستورالعمل‌های کلان موجود در آن عملاً اجرا می‌شود یا در حد حرف باقی می‌ماند، تست شود. این موضوعی است که آن را درباره مسائلی مانند عدم مذاکره با آمریکا در موضوعات غیر هسته‌ای یا عدم ورود برندهای آمریکایی به ایران مشاهده کرده‌ایم. اما آزمون بزرگ حین اجرای برجام از راه خواهد رسید. آمریکایی‌ها سخت در انتظارند تا ببینند معادله قدرت واقعا در ایران در چهتی که آنها می‌خواهند جابجا شده است یا خیر و نتیجه این رصدها چه باشد، براساس آن تصمیمات بسیار سرنوشت‌ساز و تعیین کننده‌ای خواهند گرفت. اکنون حساس‌ترین زمان دوران پس‌برجام برای شکل دادن به محاسبات راهبردی آمریکاست. اگر این محاسبات براساس آدرس‌های غلط و درک نادرست از معادلات سیاست داخلی و افکار عمومی در ایران شکل گیرد، تصحیح آن در آینده بسیار دشوار خواهد بود.

اجرای برجام، مهم‌ترین صحنه‌ای است که این محاسبات را چارچوب‌بندی خواهد کرد. جان کلام در فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی برای اجرای برجام ۳ چیز است؛ اول اینکه اینگونه نیست که دولت خود هم مجری برجام باشد و هم ناظر بر اجرای آن. نظارت بر اجرای برجام از این حیث که آیا دولت مطابق با موازینی که برای آن تعریف شده عمل می‌کند یا نه، وظیفه یک هیات مستقل فرادولتی است که از سوی شورایی امنیت ملی منصوب خواهد شد. می‌دانیم که این هیات نه فقط هنوز تشکیل نشده بلکه بعید است حتی مقدمات تشکیل آن هم به طور جدی آغاز شده باشد. در حالی که هنوز هیچ ناظر بالادستی که مسلط بر جزئیات باشد وجود ندارد، آغاز اجرای برجام و ایجاد تغییرات در برنامه هسته‌ای ایران به نوعی دور زدن یکی از اصلی‌ترین ضوابطی است که دولت حین اجرا موظف به مراعات آن شده است. حقیقتاً اگر نهادهای مجری در اجرای سریع تعهدات هسته‌ای ایران مرتکب تخلفی شوند چه کسی قادر به کشف آن خواهد بود. منطقی‌ترین درخواست از دولت اکنون این است که تا زمانی که هیات ناظر بر اجرای برجام شکل نگرفته و کار خود را آغاز نکرده است، هیچ اقدام عملی - ولو اینکه نام آن آماده‌سازی یا تمهید مقدمات گذاشته شده باشد - نباید در بخش فنی انجام شود.

ادامه در صفحه ۵

انفعال هندسی آمریکا و همپیمانان در خاورمیانه

دکتر جواد حق‌گو

روزنه

در روزهای اخیر اخباری از شکل‌گیری دار و دسته‌های تازه با نام «جبهه انقلابیون رقه» در سوریه به گوش می‌رسد؛ گروهی که پس از فرودپاشی یگان‌های ارتش موسوم به آزاد سوریه و پیوستن نیروهای آن به گروه‌های تروریستی قرار است به‌عنوان ائتلاف جدید مخالفان به اصطلاح میانه‌رو دولت دمشق طرف حساب و نماینده منافع کشورهای غربی باشد و با چنگ‌اندازی بر گوشت قربانی سرزمین سوریه، بعدها پای میز مذاکرات سهم‌خواهی کند. البته اکنون خطر گسترش گروه‌های تروریستی سبب شده آمریکا و دیگر اربابان غربی این ائتلاف کرد- عربی در شمال سوریه به صورت اعلامی آن را برای جنگ با داعش تجهیز کنند.

بنابر اعلام مقامات آمریکایی، طی روزهای گذشته نزدیک به صدها تن سلاح و مهمات برای مخالفان دولت «بشار اسد» از طریق هوایی ارسال شده است.

این اقدام آمریکایی‌ها را می‌توان تکرار مکرر تاکتیکی ناکارآمد و بی‌نتیجه دانست که سال‌هاست در خاورمیانه به اجرا درآمده و در کمال شگفتی به راهبرد واشنگتن برای پیگیری اهداف و منافع منطقه‌ای مبدل شده است؛ راهبردی که باید از آن زیر عنوان استراتژی ایجاد چندوجهی‌های منطقه‌ای یا حضور متحدان خاورمیانه‌ای یاد کرد که بیشتر جنبه سلبی و واکنشی داشته تا ایجابی و کنشی. نقطه شروع این راهبرد هندسی را می‌توان در سال‌های پیش از انقلاب اسلامی جست که در کنار ایران و عربستان سعودی به‌عنوان پایه‌های سیاست دوستی آمریکا، رژیم اشغالگر قدس رکن اساسی سیاست‌ورزی خاورمیانه‌ای بود و مثلث تهران- ریاض- تل‌آویو اضلاع اصلی سیاست منطقه‌ای آمریکا را تشکیل می‌دادند. البته در راهبرد ضد کمونیستی واشنگتن اضافه شدن ترکیه به این مثلث نماد یک چهاروجهی غربی علیه مسکو بود.

پیروزی انقلاب اسلامی اما سبب شد ماهیت راهبرد هندسی از کنش به واکنش تغییر یابد. به این معنا که روی کار آمدن دولت انقلابی در تهران توجه واشنگتن را از خطر نفوذ کمونیسم به تسری انقلاب اسلامی ایران به منطقه معطوف داشت و سبب شد چندوجهی جدیدی ضد جمه‌وری اسلامی ایران به وجود آید. در این چندوجهی، آمریکا دیگر نقش غیرمستقیم و هدایت‌کنندگی را ایفا نمی‌کرد بلکه

ادامه در صفحه ۵

چرا «بی‌بی‌سی» و «من‌وتو» مستندساز عصر پهلوی شده‌اند؟! منحه ۲

روایت وارونه تاریخ

اوج عظمت و شوکت بود؛ به سرعت در مسیر توسعه نیز گام برمی‌داشت! همچنان که اکبر ترکان مشاور ارشد رئیس دولت، حدود یک سال پیش در اظهاراتی تامل‌برانگیز با نقد برنامه‌ریزی و روند توسعه در سال‌های اخیر گفته بود: «از سال ۴۱ تا ۵۱ یک دوره موفق برنامه‌ریزی داشتیم». وقتی مشاور ارشد رئیس جمهوری اسلامی ایران، اصلاحات ارضی شکست‌خورده شاه را به رخ عملکردهای توزیعی جمهوری اسلامی می‌کشد، طبیعی است مستندهای ساخته‌شده توسط «بی‌بی‌سی» و «من و تو» تحریف تاریخ را به مثابه حقیقت به تصویر بکشد و از قضا در هدفی که در پیش می‌گیرد، موفق نیز باشد.

مشکل زمانی دوچندان می‌شود که در مقابل این روایت وارونه، هیچ واکنشی صورت نمی‌گیرد. صدا و سیما جمهوری اسلامی می‌تواند روایت حقیقت تاریخ ایران باشد. واقعیت آن است که در جنگ رسانه‌ای، تنها رسانه است که می‌تواند اثرات مخرب یک رسانه دیگر را خنثی کند. یادمان باشد حتی تکرار دروغ نیز می‌تواند به مثابه یک واقعیت، در خردگاه و ناخودآگاه مردم جامعه اثر بگذارد و در میانه جنگ رسانه‌ای حق و باطل به مثابه آن دیگری رخ بنماید.

به‌عنوان تهیه‌کننده محتوای تاریخی برنامه‌های رسانه ملی لازم است تاریخ ایران بیشتر مورد توجه پژوهشگران ایرانی قرار گیرد. متأسفانه روایت کنونی از تاریخ در موسسات و نشریات معتبر ما بر پایه اثر دست دوم صورت می‌گیرد؛ در حالی که اسناد دست اول - همچون گزارش‌هایی که ساواک از وضع جامعه و حکومت عصر پهلوی ارائه می‌داد - خود می‌تواند بیانگر بسیاری از واقعیت‌ها باشد. به زبان دیگر می‌توان بر پایه اسناد نهادهای عصر پهلوی و همچنین خاطرات رجال و خاندان این عصر درباره این حکومت به قضاوت نشست و آثار درخوری تهیه کرد. آثاری که بتواند پایه ساخت مستندهای مختلف قرار گیرد و نشان دهد دوستان امروز و دیروز و دشمنان گذشته و حال جامعه و مردم ایران چه کسانی بوده‌اند.

بی‌نوشت

۱- Carl Schmitt

۲- همزیستی مسالمت‌آمیز، ابتدا دکترینی کمونیستی بود که به وسیله «هیکتا خروش‌شف»، نخست‌وزیر شوروی اعلام شد. این دکترین از دو طرف جنگ سرد می‌خواست از جنگ هسته‌ای اجتناب و از صدور انقلاب و ضدانقلاب خودداری کند

نگاه

شهاب‌الدین سینایی: برای آن‌ان که مطالعه تاریخ را به شکل تخصصی یا حتی تفننی دنبال می‌کنند، این عبارت جمله‌ای آشناست: «تاریخ را فاتحان می‌نویسند».

شاید آن روز که این گزاره برای نخستین‌بار مطرح شد، کسی به این نمی‌اندیشید که زمانه‌ای فرارسد که تاریخ‌پردازی از دست مورخان خارج شود و رسانه مشهورترین راوی گذشته باشد. آفت روایت رسانه‌ای از تاریخ این است که پیش از آنکه بتوانند «راوی حقیقت» باشد، «راوی قدرت» است و روایت تاریخی را به پشتوانه مالی بنگاه‌های رسانه‌ای گره می‌زند. آنگاه از ترندهای رسانه برای راست جلوه دادن «روایت وارونه تاریخ» سود می‌جوید. صدا، تصویر و چینش نما به کمک می‌آیند تا حقیقت، رنگ خاکستری بگیرد و ملغمه‌ای از «راست و دروغ» جای آن را پر کند؛ امری که برآمده از سیاست و بازی قدرت است.

طی ۲ سال گذشته، در ۲ شبکه تلویزیونی بیگانه مستندساز متعددی درباره ایران عصر پهلوی ساخته شد. «سقوط یک شاه»، «از تهران تا قاهره» و «انقلاب ۵۷» مهم‌ترین ساخته‌های شبکه بی‌بی‌سی و من‌وتو است. اینکه چرا در این برهه از زمان روایت تاریخ پهلوی از اینچنین اهمیتی برخوردار شده، نکته‌ای است که در این یادداشت مورد تامل قرار می‌گیرد.

دهها پیش «کارل اشمیت» اندیشمند مطرح علوم سیاسی، سیاست را ۲ مفهوم دوست و دشمن تعریف کرد. به عبارت دیگر از نظر او سیاست ماهیتاً به دوست و دشمن می‌پردازد. به نظر می‌رسد این تعریف از سیاست بتواند رویکردی را که رسانه‌های بیگانه در قبال تاریخ ایران پیش گرفته‌اند، تحلیل کند.

ایران اسلامی، طی سال‌های پس از انقلاب و به حساب برهم زدن قواعدی که سلطه برخی کشورهای جهان را ممکن می‌ساخت، به اصلی‌ترین چالشگر نظام بین‌الملل تبدیل شد. در مقابل نظام سرمایه‌داری تمام‌ظرفیت خود را برای مهار و متعهد کردن این قدرت نوظهور منطقه‌ای به کار بست. مسأله هسته‌ای ایران از نقاط عطف این رویارویی بود. جالب آنکه عمده مستندهایی که توسط شبکه‌های بیگانه درباره تاریخ عصر پهلوی ساخته شده در اوج مذاکره و تنش میان ایران و قدرت‌های غربی درباره مسأله هسته‌ای منتشر شده است. این مستندها عمدتاً به دنبال انتشار تصویری از ایران عصر «محمد رضا» بودند که دقیقاً در مقابل رویکرد سیاست خارجی

ادامه در صفحه ۵